

Još malo pa open source

Solaris 10.0

Solaris je perjanica Sunove ponude koja se pokušava probiti na tržište "običnih" PC-ja. Osim za servere, ima li ga smisla koristiti i kao desktop sustav?

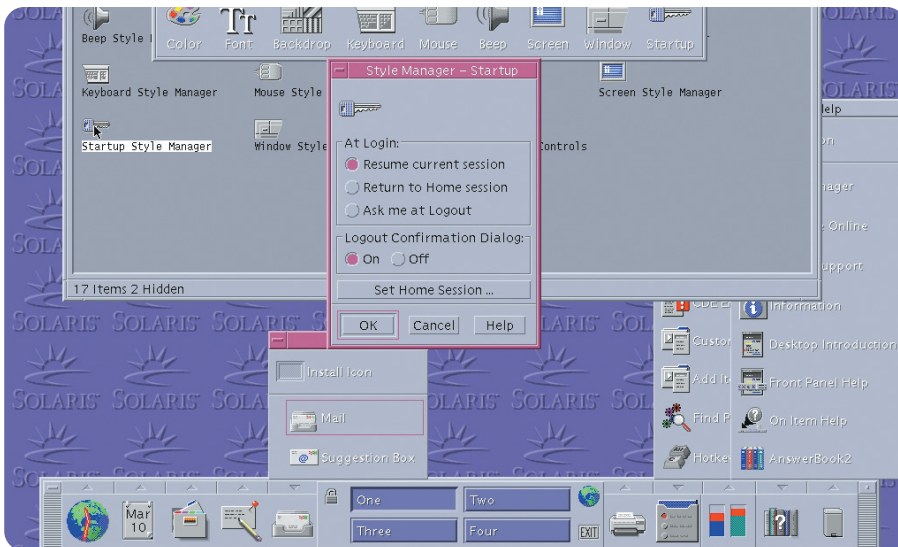
Piše: Ivan Capan

Solaris 10.0 novi je operacijski sustav iz softversko-hardverske "tvornice" Sun Microsystemsa. Iako nemamo običaj ovdje opisivati komercijalne Unix sustave, Solaris će uskoro prijeći u domenu *open sourcea* i nama postati puno zanimljiviji. On je kao operacijski sustav oduvijek bio namijenjen Sunovu specijaliziranom hardveru i ozbiljnim zadaćama te kao takav nedostupan kućnim korisnicima. No, u jednom su trenutku počeli distribuirati verziju za x86 (dakle, klasičan PC hardver) i ponudili ju prvo po izvjesnoj cijeni, a zatim i besplatno. To nije izazvalo veći interes jer ta verzija - Solaris 9 x86 - nije bila ni dovoljno podržana od strane Suna ni dovoljno sređena da zaista ugrozi druge operacijske sustave na tom hardveru. Sustav nije radio previše brzo, *driveri* za veliku većinu uređaja nisu postojali, a cijeli se sustav doimao kao da je izbačen na tržište tek tako. Nismo ga zato htjeli ni spominjati u ovoj rubrici, no obzirom da je nova verzija podigla puno više prašine i korisničkih kritika, htjeli smo vidjeti što nam se to nudi prije nego što izađe konačna verzija. Trenutna verzija još uvijek nije *open source*, a u ovom trenutku programeri ju oslobađaju svih dijelova kôda koji bi mogli biti opterećeni licenciranim tehnologijama i kao takvi se ne smiju objaviti. Ne sumnjamo da će konačna verzija (predviđena za drugi kvartal 2005.) biti siromašnija od postojeće.

Čemu onda sav taj napor, zašto je Sunu u interesu prebaciti svoj možda i najveći proizvod na *open source*? Na velikim serverima im je svejedno, hardver je glavni izvor prihoda, a operacijski sustav kupci ionako ne mogu birati. No, na srednjim i malim serverima kupci imaju velik izbor i tu Linux otima sve veći dio tržišta. Zatvorenost prethodnih verzija Solarisa nikako se nije sviđala korisnicima naviknutim na vrlo dobra rješenja otvorenog kôda. Ovakvo postoji nada da će jedan dio prijeći na Solaris koji je zaista kvalitetan operacijski sustav za servere.

Nove tehnologije

Neke od njegovih jedinstvenih mogućnosti su, primjerice, često spominjani DTrace, sustav za nadzor i izvještavanje o radu servera, trenutno najnapredniji sustav te vrste i zasad jedini iz Sunova popisa s objavljenim kôdom. Tu su još i Zone, varijante virtualnih operacijskih sustava unutar postojećeg, svaka s vlastitim IP-om, zasebnom konfiguracijom i popisom instaliranih paketa, no zajedničkim *kernelom*, čime se postižu jako dobre performanse. Spomenimo i Service Management Framework, zamjenu za SysV init, način pokretanja servisa kod podizanja sustava. Odlika je SMF-a zasebna XML datoteka s informacijama o svakom servisu, razna sučelja za njihovo pokretanje i nadzor te automatsko

▲ CDE, sučelje tradicionalno prisutno na starijim Unix sustavima preživjelo je i do novog Solarisa 10

restartanje u slučaju pogreške. Tu su i razna poboljšanja koja doprinose performansama i klasteriranju, poput Predictive Self Healinga ili Fault Managera. Nažalost, zbog njihove restriktivne licence, od svega toga malo ćemo stvari vidjeti u Linuxu nakon što postanu *open source*. Sunova CDDL licenca propisuje da svaki derivat softvera objavljenog pod njom također mora nositi istu licencu. GPL je efektivno izbačen iz priče.

Instalacija

Kakav god bio u trenutnoj fazi razvoja, odlučili smo ga isprobati. Instalacija zauzima 4 CD-a ili jedan DVD i besplatno se može skinuti sa sun.com. Za nekoga tko je već instalirao Linux nema nikakvih problema ili nesavladivih pitanja tijekom instalacije, no instalacija na isti disk uz

▲ Solaris 10 sadrži razni softver, koji bi više pripadao tipičnom desktop sučelju

postojeću Linux distribuciju (pretpostavljamo ni Windowse) nije moguća, bar ne na očit i intuitivan način. Za te smo potrebe pripremili manji disk koji je instalacija veselo prebrisala, stoga preporučujemo maksimalni oprez. Instalacija se jednom uspjela zatvoriti u beskonačnoj petlji, pa smo ju morali *restartati* (srećom, terminal nam je bio dostupan putem desne tipke miša). Što se tiče prepoznavanja hardvera, grafika je podignuta kako treba, dakle i osvježavanje monitora, pa čak i zvučna kartica. Kako nismo bili u prilici isprobati ovu potencijalno problematičnu stavku instalacije na većoj paleti hardvera, možemo jedino preporučiti <http://www.sun.com/bigadmin/hcl/data/sol/>, gdje bi trebao biti popisani svaki podržani uređaj. Prema Linuxu, to je još uvijek zanemarivo malo. Primjerice, na popisu su čak tri modela modema! Na softveru se nije štedjelo, a najviše sličnosti nalazimo s postojećom Linux distribucijom Java Desktop System (o kojoj smo već pisali), iz koje je preuzeto Gnome sučelje, uz postojeći CDE. Velika postojeća baza korisnika garantira nam da će se sve više softvera prenositi na Solaris, koji čak može emulirati izvorne Linux *binaryje*.

Iako smo krenuli s premissom kako ćemo uspoređivati Linux i Solaris, oni jednostavno nisu u istoj klasi. Za osobu naviklu na Linux, Solaris će biti nezgrapčan i težak za održavanje. Razne datoteke nisu na istim mjestima, brojni principi korišteni potpuno su različiti, a kao *desktop* sustav nije ni zamišljen. Za one koji prelaze s Linuxa bez prethodnih priprema i učenja sustav će biti skoro beskoristan.